

PREDIKAN PÅ 3:E SÖNDAGEN I ADVENT DEN 11/12 1983
I VÄSTERKYRKAN, LUND (OCH DEN 14/12 1986 I HAMMARÖ, KARLSTAD)
TEXT LUK 3:1-15.

PSALMER (Hammarö): 42:1, 43:1-4, 48:-, 40:4-5.

Dagens överskrift är "Vägröjaren"; därmed menas Johannes Döparen. Om honom handlar alla de 3 årgångarnas evangelietexter. Vår text detta år är III årgången, Luk 3:1-15; det är begynnelsen av Döparens predikan i öknen, men vi kommer idag också att tala om de två andra årgångarnas evangelium.

Dagens text, som nyss lästes från altaret, kallas alltså "evangelium" men nämner icke Jesus Kristus. Den sista versen talar visserligen om Kristus (eller "Messias" som det heter på hebreiska), men då återges bara vad folket frågade sig: "Är Johannes Döparen Messias?" Längre fram i evangeliet besvaras den frågan klart med nej. "Messias" (eller "Kristus"; båda orden betyder detsamma: smord, alltså: Konung) är Jesus, Messias, den Korsfäste. Döparen hör med till evangeliet därför att han är vägröjare, förberedare.

Mellan Johannes och Jesus fanns emellertid inte bara ett sammanhang utan också en spänning. Det kan man se på flera punkter om man noga läser Nya testamentet. Johannes väntar sig att den kommande Messias skall låta domen gå över folket, Guds hämnande vrede. "Han har kastskoveln i handen, han skall samla vetet, men bränna upp agnarna", påstår Döparen. Jesus tar i sin förkunnelse upp samma bildspråk men skjuter undan domen. "Låt allt växa tillsammans" - vänta på skörden, vänta i tålmod! Eller ännu tydligare: Johannes Döparen säger här i vår text, att "yxan redan är satt till roten på träden". Jesus brukar - återigen - samma bildspråk, han gör det i sin liknelse om "det ofruktbara fikonsträdet", detta träd som ägaren vill hugga bort. Men trädgårdsmästaren, säger Jesus, ber för trädet: "Låt det stå kvar ett år till" - vänta, vänta i tålmod! Det är helt klart vad det ordet betyder, det är Jesus själv som ber för de ofruktbara människorna och icke vill låta det ske som Döparen hade hoppats på.

Det är inte underligt att Döparen sänder bud från sitt fängelse: "Är du den som skulle komma eller - ska vi vänta på någon annan?" (I första årgångens evangelium denna dag)

Denna spänning mellan Johannes Döparen och Jesus Kristus är spänningen mellan lagen och evangeliet. I spänningen mellan dessa två lever vi nu, i år i SVERIGE. Dessa två personer, långt borta, bär i sig hela vår tillvaros fundament. Ingen av dem dog särskilt prydligt: båda blev avrättade, den ene genom halshuggning, den andre genom korsfästelse - men vi hör på dem, nu, de rymmer vår egen existens. De ger oss mer än så kallade kulturpersonligheter ger.

Vad säger då lagen och evangeliet? Låt oss lyssna! Först: lagen.

Att Guds lag handlar om min medmänniska, inte om mig. Hör!

"Den som har två skjortor (det kallades i 1917 års översättning "livklädnader"), han ska dela med sig åt den som ingen skjorta har." Den som har bröd, ja, ge åt den som är utan bröd! Så talar lagen. Och - observera att lagen talar på samma sätt till "soldater" och till "tullindrivare" (=publikaner"). Israel var vid denna tid ett ockuperat land och båda de yrkesgrupperna som här nämnes stod i tjänst hos romarna. Man skulle ha väntat sig att en ordentlig lagförkunnare hade sagt: "Sluta upp med era skumma jobb!" Så säger inte Döparen. Han kanske väntar sig att Rom ska falla när "vredesdomen" kommer (alltså: när den hämnande Messias, som han hoppas på, kommer). Men nu, på jorden, i fördärvets tillstånd, säger Lagen (med Medmänniskan i centrum) sitt ord också till soldater och tullindrivare: "Tänk icke bara på dig själv! Du har makt, använd inte makten mot din medmänniska!" "Dra inte in mer än vad som är fastställt!"...Pressa inte av någon pengar med våld eller hot!" Låt din makt bli tjänst!

Detta talas rakt in i Sverige. Vi är på väg att bli ett folk av fifflare. De som drabbas hårdast är de fattiga i låga yrken. När livets enkla förnödenheter, mjölk och bröd och annan vardagsmat, stiger i pris, när hyran höjes, då har de inga "avdrag" att fly till - de måste betala sina skatter. De som har makt, de bollar miljonerna mellan sig, samtidigt som de, mycket ofta, i ord hycklar "omsorg om de svaga i samhället". Eller - dessa berömda författare, som har haft stora framgångar, som - när de vill säga något - kan få sina ord tryckta var som helst i huvudstadstidningarna (och få betalt för det!), dessa som nu inte längre vill leva i Sverige utan försöker att bosätta sig utomlands! Det är för svårt att vistas här, säger de i jämrande ton, medan de som verkligen har det svårt, tysta stannar i de jobb de har och i stillhet gör det som de måste göra. Hur de känner det inombords det blir aldrig publicerat i någon tidning.

Lagen, Guds lag, talar så: i varje situation, som du hamnar i, kan du låta bli att kräva mer från dem som omger dig och i stället vända blicken åt andra hållet: "Finns det nu någon som bär tyngre bördor än jag bär?" I så fall: Räck din hand åt honom! Avstå till förmån för honom!

Så säger Lagen. Vad säger då Evangeliet? Ja, Döparen (=Lagens röst), han ingår som vi såg i början i evangeliets sammanhang därför att han röjer väg för det, han är icke evangeliet. Den som är det, han som kommer, han som gör lagen besviken genom att icke döma, icke låta kastskoveln gå, icke låta yxan hugga, Han talar i en annan av denna dags texter, Matteusevangeliets 11:te kapitel. Det är Jesus som där talar och han talar om Johannes Döparen:

"Sannerligen, ingen av kvinna född är större än Johannes Döparen, men den minste i himmelriket är större än han." "Himmelriket", det är det rike Jesus upprättar, mot allt förnuft och mot lagens krav. "Den minste", den som är liten, den som är längst ner, den som inte orkar... - Alla de grupper, som omtalas i texten om Döparens lagpredikan, alla är de fullvuxna, alla har de jobb, olika jobb, alla gör de gärningar, Barn nämns inte. Men när Jesus ville förklarar hur man "kommer in i himmelriket", då "tog han", står det, "ett barn och ställde det mitt ibland dem". Så här, så här kommer man in i himmelriket!

Det var därför som kastskoveln inte fick gå, det var därför som yxan inte högg, det var därför ingen hämnad utkrävdes. Det som skulle uppenbaras var det obegripliga, Guds barmhärtighet mot den som inte orkar göra gärningen - eller, ännu värre, redan har gjort fel gärningar! Nog förekom det våld och straff också när Jesus framträdde. Men alla slag och alla stötar fick, plötsligt, en helt annan riktning. Han blev slagen, Han bar våra synder upp på korsets trä, han sträckte ut armarna över tvärbjälken där han hängde, öppen och utgivande mot hela mänskligheten. Han är uppstånden. Han allena, det är Han som nu lever och som rör sig mot djupen där de förtvivlade vistas. Lagen, Döparen, har inte uppstått, han är bara till för denna jorden och för ordningen på denna jorden.

Den Barmhärtige lever, han är oss nära i all vår nöd: han dör aldrig och han är det, som skall träda fram på Världens yttersta Dag. "Och världen fylls av ljus."

Lagen och evangeliet, de två är vår tillvaros fundament. Vi lever här i bundenhet vid våra medmänniskor. De andras öden tränger in i vårt eget öde på jorden och fyller oss, ofrånkomligen, med skuld. Låsta som vi är vid tiden närmar vi oss, ofrånkomligen, vår yttersta dag, där döden väntar. En enda har sprängt sönder alla fångsel och band, en enda har besekrat döden och uppstått, Han, den Barmhärtige, med sitt annorlunda rike, Riket där Lagen med sina krav måste tystna och där Syndernas förlåtelse regerar.

Han är vårt enda hopp. Amen.

Låt oss bedja.

Gud, lär oss att se vad detta jordiska liv är till för, tjänst åt andra människor. Hjälp oss att vända blicken rätt, så att vi blir varse vad de andra saknar och vad vi har fått. När vår sista stund kommer och vi själva saknar allt, skänk oss då det undret att vi i vår ångest håller fast tron på Honom, som ensam äger allt, Jesus Kristus, vår Frälsare. Han är vår frid, nu och i evighet. Amen.

① Mes Döjaren Messias? "Läng-
re fram i evangeliet berättas
den frigan blott med nej.
"Messias" (eller "Kristus"; båda ut-
tryck betyder delrädda: mord,
skoning, skoning, skoning,
är Jesus, den Korsofste. Dömi-
ren här med tve earepöjare
bär på att han är vägröjare,
förberedare.

Mellan Johannes
och Jesus fanns emellertid
inte bara ett sammanhang
utan också en spänning. Det
kan man se på flera punkter
om man noggränt läser Nya Tes-
tamentet. Johannes väntar sig
att den kommande Messias
skall ta till domar ~~ge~~
över folket, Guds hämmande
väse. "Han har sin kortsko-
vel i handen, han skall sam-
la vetet men bränna upp sig."

2
Name "Påstå Döjaren"
Jesus tår i sin förhållning
men skjutet under domar.
"Fatt alle vära tillsammans"
vänta ^{skönhet} i Lalamod!
Eller omu tydligare. Jo-
hannes Döjaren söger här i vä-
let, att "gatan redan
är satt till broten på Drä-
den" och att "varje träd som
icke bär god frukt skall
huggas bort och kastas i
elden". Jesus brukar återigen
samma bildmål; i "Fik-
relse om" det ofruktbara
fikontträdet; detta träd som
ägaren vill hugga ~~av~~. Men
Dra sig på mästarer, ^{han} ber för
trädet: "Fatt det stå kvar
ett år till" - vänta vänta
i Lalamod! Det är helt ^{skönt}
och det ordet betyder,

5) Raed var vid denne
tid ett orkupersat lars
och brida de ylleerynner
som har nämnes stod. Gäst
hos romarna. Man skulle
ha cäntat sig att en ordant.
Lis lagfirhemmare hade sagt.
"Stolta upp med era
skemma jobb!" Så säfer
inte dopparen. Man haerke
vänta sig att Rom ska
falla när "oredensomen"
kommer fallt: när den
rämnande Messias ^{kom} kan kop.
pas på, kommer. den nu,
på jorden, i firdärens
tillstånd, säger Lager (med
Medmänskän i centrum) sit
ord och en tär soldater och
tullindrivare: "Tänk icht för
dis sjäta! ~~De~~ den har
makt, använd inte makten.
Med dis Medmänskän, ska! ^{Driv}

inte in mer än vad som 6
är fastställt!... Inera inte
av näton pengar med väld eller
hitt! "Säta din makt bli gäst!
Della Calas raet
in i Sverige. Vi ~~är~~ ^{är} ~~vär~~ ^{vär} ~~vär~~
bli ett folk av fyllare de
som drabbas hårdast är
de fattige i Laja yhlen.
Man liels eulla firu-
denheten, mjölk och bröd
och annan verlagymel, si-
ger i pris ^{vär} ~~vär~~ ^{vär} höjes,
då har de inge "av-
drag" att fly till de
^{måsta} betala sina skatter. De
som har makt, de bollar mil-
jonerna mellan sig ^{stäm} ~~stäm~~ ^{stäm}
de, mycket ofta ^{stäm} ~~stäm~~ ^{stäm} "om-
tors om de svaga i samballet".
Eder - dessa berimela förfat-
tare, som har haft stora
framgångar, som - när de vill

13

Gud, lär oss att
 se vad detta jordiska
 liv är till för ^{gänx} oss
 åt andra människor.
 Hjälp oss att värda
 bliken rätt, så att vi
 blir varse vad ^{se} andra
 mår och vad vi kan
 fött. När vi sista
 stund ~~kommer~~ kommer och vi
 själva mår allt
 skänk oss ^{det} ~~den~~
^(i vår ämnet) ~~håll fast~~ ^{tröna}
 det ~~att~~ ~~vi~~ ~~kan~~
^(men)
 Honan ^{temperer} ~~alles~~
 Jens Kristin, vår Frä-
 dare. Han är vår frid,
 men och i evighet Amen.

Praktik

42:1

43:1-Y

48: -

"Guds Skaparbud
är klart o. fast"

40:4-5

ARF-kör för

Flammarö

T:U:R:H:

Mätte freden i sin Gud, som ä
 något trege och större än all intelli-
 gens, beror vår tjänta och vår
 tankar i Jens Kristin, som ^{är} ^{en} ^{skön}.